

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ**

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

**Матеріали VI Міжнародної інтернет-конференції
24 листопада 2022 року**

УМАНЬ – 2022

Відповідальний редактор:

Макарчук В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Безлюдний О. І. – доктор педагогічних наук, професор, ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Якимчук Б. А. – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Дзюбенко І. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Добрідень А. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коломієць Н. А. – кандидат педагогічних наук, заступник декана з наукової роботи, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Поліщук О. А. – викладач-стажист кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Резніченко І. Г. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рецензенти:

Комар О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Муковіз О. П. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету початкової освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 6 від 24 листопада 2022 р.)*

С-41 Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів: зб. наук. праць за матеріалами VI Міжнародної інтернет-конференції, 24 листопада 2022 р. / відп. ред. В. В. Макарчук. Умань, 2022. 106 с.

До збірника увійшли тези учасників VI Міжнародної інтернет-конференції, в яких науковці розглядають актуальні питання проблеми розвитку професійної майстерності майбутніх учителів, висвітлюють результати наукових досліджень у галузі педагогічних наук.

Видання рекомендовано для науковців, керівників і представників освітніх закладів, інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників усіх ланок системи освіти, психологів, соціологів та інших фахівців.

свою силу – справа не проста». Особистість живе в постійно мінливому світі, саме тому її розвиток є результатом складного переплетення індивідуального психічного розвитку, суспільної діяльності, соціально-історичних особливостей і умов життя людини.

Факторами, що спонукають учителя до самопізнання, учений вважав активність педагога у виборі професійних і загальнокультурних тем для самостійного дослідження; джерела постійного потоку необхідної інформації; обов'язкове чітке всебічне планування роботи та самостійне виконання запланованого; отримання результатів; постановку нового завдання.

Список використаних джерел

1. Сухомлинський В. О Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибрані твори: в 5 т. Київ: *Радянська школа*, 1976. Т. 1. С. 55–206.
2. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Вибрані твори: в 5 т. Київ: *Радянська школа*, 1977. Т. 4. С. 393–626.
3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: в 5 т. Київ: *Радянська школа*, 1977. Т. 3. С. 7–279.
4. Сухомлинський В. О. Сто порад вчителю. Вибр. тв.: в 5 т. Київ: *Радянська школа*, 1976. Т. 2. С. 419–654.

Кравець Ніна Павлівна

*к. пед. н., доцент кафедри психокорекційної педагогіки та реабілітології
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМИ СИМПТОМАМИ

Україна потребує громадян, які відповідально ставляться до власного життя, люблять і шанують Батьківщину, беруть активну участь у розвитку громади. Новою українською школою реалізується це завдяки компетентностям та педагогіки партнерства, в основі якої лежить

спілкування, співтворчість, взаємодопомога між учителем, учнями і батьками. Ідея партнерства не нова. Одними з перших на застосування педагогіки взаємодії «учитель–учень», яка передбачала розуміння того, хто говорить та активне рефлексивне слухання, тобто аудіювання (слухання-розуміння чужого мовлення) у процесі створення комфортних умов, насамперед підтримання зворотного зв'язку, звернули увагу А. Маслоу, К. Роджерс та інші вчені минулого.

В Україні питання партнерської взаємодії розглядали К. Ушинський, В. Сухомлинський, М. Стельмахович, І. Бех, В. Кравець, Т. Кравчинська, Є. Пилипко та іншими дослідниками. Дотримання педагогіки партнерства особливо важливо для роботи з учнями з інтелектуальними порушеннями, оскільки сприяє зменшенню в учнів страху в процесі навчання, зниження емоційного напруження. Взаємодію педагогічного колективу спеціальної школи для дітей з інтелектуальними порушеннями і сім'ї розглянуто в роботах О. Гаврилова, М. Кота, Н. Кравець, С. Миронової тощо. «Ефективність навчання дітей з особливими освітніми потребами залежить від належної координації зусиль ... педагогів інклюзивних і спеціальних шкіл, представників державних і громадських організацій, батьків» [1, с. 145–146].

Внаслідок російської агресії в Україні появилось багато дітей з посттравматичними симптомами, серед них і діти, які вже мали інтелектуальні порушення. Додалися фізичні травми через пошкодження верхніх та нижніх кінцівок, або й втрата їх, пошкодження інших частин організму, що спричинило страшенний сильний стрес, позбавлення мовлення, постійний плач. Втрата одного або обох батьків у ЗСУ чи каліцтво когось із батьків або родичів в процесі захисту Батьківщини, втрата цивільних рідних, перебування дітей під окупацією, під бомбардуваннями, призвело до різнопланових психічних травм. Крім того, більшість дітей стали мігрантами та вимушеними переселенцями в рідній країні, що теж негативно вплинуло на їхню психіку.

Отже, постало питання ознайомлення студентів – майбутніх корекційних педагогів, з новою педагогічною етикою, щоб знати та уміти як працювати з такими категоріями дітей та з їхніми рідними. Визначальними рисами нової педагогічної етики є взаєморозуміння, взаємоповага і творче співробітництво, емпатія.

Нову педагогічну етику майбутні корекційні педагоги опановують на кафедрі психокорекційної педагогіки та реабілітології факультету спеціальної та інклюзивної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова у процесі вивчення дисциплін: психокорекційна педагогіка з історією, спеціальна психологія, ортопедагогіка та реабілітологія, робота з дітьми-сиротами з інтелектуальними порушеннями, реабілітологія, спеціальна психологія, логопедія та ін.

На практичних, семінарських і лабораторних заняттях студенти навчаються забезпечувати оптимальне середовище для навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами, насамперед дітей, які пережили психотравмуючі ситуації і мають посттравматичні симптоми, що «...проявляються на різних рівнях: фізіологічному, когнітивному, емоційному, поведінковому, та проявляються у двох типах поведінки дітей, які пережили психотравмуючі ситуації: інтерналізована та екстерналізована, і проявляються у типових захисних реакціях: відмові, опозиції, імітації, компенсації, емансипації, заміщенні, регресії» [2, с. 68–69].

Студенти на практиці та лабораторних заняттях опановують створення інтерактивних завдань для учнів, оскільки інтерактивні технології дозволяють налагоджувати контакт між дітьми і педагогічним колективом у групі з дорослими, забезпечують активне включення учнів у навчальний процес.

На науковому семінарі «Корекційна робота з учнями з інтелектуальними порушеннями на уроках української літератури» студенти обговорюють вміщені у підручниках для учнів з інтелектуальними порушеннями «Літературне читання», «Українська література» (автор

Н. Кравець) складові рубрики «Перевір свої знання і вміння»: «пригадай», «поясни», «продовж думку», «досліди».

У процесі педагогічної практики студенти навчаються готувати для учнів комунікативні завдання: інтерв'ю, «обговоріть з друзями», рольові ігри: «учитель – учень», організовуючи навчання як онлайн, так і офлайн, оскільки переважна частина студентів (особливо студенти заочної форми навчання) працюють як у спеціальних школах, так і в школах з інклюзивною формою навчання, у закладах дошкільної освіти.

Майбутні корекційні педагоги навчаються використовувати різноманітні форми навчання, водночас дотримуючись індивідуального підходу до учнів: колективна групова робота (на уроках трудового навчання); колективна творча робота (на уроках образотворчого мистецтва, швейної та столярної справи); робота в мікрогрупах (на уроках природознавства, географії). Така робота сприяє формуванню асертивної поведінки у студентів та в учнів з інтелектуальними порушеннями, що допомагає учням долати посттравматичні симптоми.

Отже, належно організована навчальна робота майбутніх корекційних педагогів допоможе їм ефективно побороти наявні у дітей з інтелектуальними порушеннями посттравматичні симптоми і сприятиме ефективній праці в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Кравець Н. Впровадження інклюзивного навчання в зарубіжних країнах. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. Тернопіль, 2018. № 2. С. 139–146.

2. Кравець Н. Педагогіка партнерства Василя Сухомлинського та робота з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Педагогіка партнерства: реалії та перспективи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження Василя

Сухомлинського, 11-12.10. 2022 /упорядн. О. Е. Жосан, В. В. Войтко. Кропивницький, 2022. С. 153–158.

3. Кравець Н. Робота з дітьми-сиротами з інтелектуальними порушеннями: Навчальний посібник. Видання третє, виправлене і доповнене. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 91 с.

Мамієнко Ольга Михайлівна
*вчитель музичного мистецтва вищої кваліфікаційної категорії,
старший вчитель Тальнівський навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 1–гімназія»
Тальнівської міської ради*

ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ

*«Ні мистецтво, ні мудрість
не можуть бути досягнуті,
якщо їм не навчитися».
Демокрит*

Формування успішної нації передусім залежить від високих технологій підготовки вчителів різного педагогічного фаху. Сучасна підготовка майбутніх учителів спрямована на опанування інноваціями, що мають забезпечити їх мобільність, творчість, неординарність рішення педагогічних завдань.

Сучасна вища школа має значні здобутки в галузі професійної підготовки майбутніх учителів до навчально-виховної діяльності у сфері мистецтва. Водночас інтенсивно посилюється тенденція до технологізації педагогічних процесів шляхом упровадження новітніх технологій, методик, сучасних інформаційних засобів навчання, які в цілісному своєму поєднанні закладають основу інноваційного розвитку мистецької галузі.

Поняття «інновації» у 1930-х роках увів австрійський учений І. Шумпетер. Він чітко відокремив поняття «винахід» (відкриття нового технічного знання) від «інновації» (практичного застосування нового знання на виробництві). У перекладі з англійської «інновація» означає «оновлення,